

ف

لهم إني
أعوذ بـك

یکتاپرستان

ژاپن

در میانه

روشنفکران

و غربگرایان

ترجمه: جمال رسیدی

بازگشت میجی و دین

رهبران ژاپنی در سالهای زیادی بین دهه ۱۸۸۰ و ۱۸۹۰ (که در تاب و تاب رجعت به غرب سوخته بودند) سخت مشتاق غربی شدن کامل بودند. در آن زمان به سرعت به طور فزاینده‌ای، مسحیت مورد توجه قرار گرفت. در سال ۱۸۸۴، در میان برخی از روشنفکران (که فوکوزاوا یوکیچی یکی از آنها بود) (۱۸۹۰-۱۸۳۵) جنبشی شکل گرفت تا دین مسیح توسط ملت ژاپن پذیرفته شود. فوکوزاوا در آن زمان، مقاله‌ای را در مجله جی جی شینبو در ۷-۶ روزن چاپ کرد؛ با این عنوان که: قبول دین غربی، ضروری است، نخست، او از شیوه‌ای سخن گفت که حیوانات از طریق هم رنگ کردن شان با محیط اطراف خود را از گزند خطر حفظ می‌کنند و سپس اضافه کرد:

ملل منمدن اروبا و امریکا همواره تصور کرده‌اند که کشورهای غیرمسیحی، نمی‌توانند همچون ملت‌های روشنگر شده رفتار کنند. حال که چنین است. اگر ما

عمده ترین اختلافات میان این دو دسته انجیل مربوط به چگونگی مرگ عیسی مسیح است. برخلاف اعتقاد رایج مسیحیت مبنی بر اینکه به فرمان حاکم رومی فلسطین - پیلاطس - مسیح به صلیب کشیده شد، انجیل نجع حمادی به صراحت آن را نفی می کند و انجیل پطرس جمله زیر را از زبان پطرس نقل می کند: منجی می گوید: آن کسی را که خوشبخت و خندان دیدی، مسیح زنده است ولی آن کسی که در دست و پایش میخ فرو می کنند او جایگزین و به جای اوست. ننگ و عار را بر آن فرد مشتبه نثار کردن

کلیساها مسیحی در زاین، تفاوت بین فرقه هارا نادیده گرفتند و بر استقلال حکومتی و اقتصادی از کلیساها خارجی تاکید کردند. در سال ۱۸۸۳، این کلیساها با همدیگر متحد شدند تا اولین گروه کلیساها مستقل کومیایی را تشکیل دهند که در توکیو بنا نهاده شد. این کار در سال ۱۸۸۷، توسط اتحادیه ای از کلیساها مسیح و کلیساها میستقل ادامه پیدا کرد. در سال ۱۸۷۷، هر کدام از آنها تصمیم گرفتند که نشست سالانه شان را در توکیو برگزار کنند. در این نشستها، کمیته مشترکی منصوب شد که طرحی کلی را تنظیم کرد که اساس اتحادیه را شکل می داد. با این حال، این تلاش سرانجام با شکست مواده شد.

رسالت مسیحی در ژاپن

در جریان این آشتفتگی، رسالت انجمن یکتاپرستان مسیحی امریکایی، حیاگاه مهمی را در تأثیر و تأثیرات مذهبی باری ژاپن کسب کرد. این رسالت در پیاسخ به تقاضاهای برخی از ژاپنی های فرهیخته مقرر گردید و با روشهایی هدایت می شد که به آن ویژگی خاصی می بخشید. کمی بعد، در سال ۱۸۸۶، یاتوفومیو که ارتباط تیگانگی با فوکوزوا یوکیچی داشت، به محض بازگشت از انگلیس، در برخی روزنامه های مطرح، از طریق مقالاتی، مسیحیت را به عنوان تهها وسیله رستگاری اخلاقی کشورش معرفی کرد. در آن زمان، یانو، از یکتاپرستی مسیحی همچون شکلی از مسیحیت یاد کرد که در آن، مسیحیت اصلی، مبتنی از باورهای ماوراء الطبيعی است. دیگر رهبران مردمی از قبیل کانکو کنترارو، ناکامورا ماساناثو، (۱۸۹۱-۱۸۲۳)، موری آری نوری (۱۸۴۷-۱۸۸۹)، کاتوهیروبوکی (۱۸۳۶-۱۹۱۶) و سوگیو را شیگه تاکه (۱۸۵۵-۱۹۲۴) نیز در همان زمان، به حمایت از اشکال عقلانی شده مسیحیت، سخن ها گفتند. در این محفل ها

یکتاپرستان مسیحی (روزنامه ای که در بوستون توسط این انجمن منتشر می شد) آمده است. کانکر به منظور بررسی نظام های پارلمانی کشورهای مختلف، به امریکا و اروپا اعزام شد، او در مورد میسیونری ها چنین می گفت: پس عصر بازگشت امپراطوری فرا رسید و در معیت آن، تمدن اروپایی نیز علم، فلسفه، قانون، سیاست - نیز آمد. همراه با این، میسیونری ها نیز آمدند؛ نه تنها کاتولیک رومی که پروتستان هم؛ اما هیچکدام از آنها، ابد، سانس نفوذ در طبقات بالا را نداشتند. طبقات بالا (هم طبقات بالای سیاسی و هم اجتماعی) توسعه تمدن و علم را بررسی کردند؛ مطالعه اسپنسر، هاکسلی، داروین و بسیاری از دیگر چهره های شاخص متفکران مدرن... هنگامیکه آنها (مبلغان مسیحیت) می گویند تا قبل از اینکه والدین مان مرتكب گناه شوند، ما در وضعیت مناسبی قرار داشتیم اما اکنون وضعیت مان، تأسیف برانگیز است، ژاپنی های تحصیلکرده در جواب آنها می گویند که داروین و اسپنسر چنین چیزی را نمی گویند. اما از طبیعتی خام و ساده به ارگانیسمی کامل، تکامل یافته ایم. علم این را در تمام زیر شاخه هایش نشان می دهد؛ خواه گیاه شناسی، جانور شناسی یا حشره شناسی. این امر، در مورد انسان نیز صدق می کند. و بدین سان ایده میسیونری هرگز توانست در طبقات بالا نفوذ کند.

سرعت پذیرش مسیحیت نسبت به زمانیکه در برابر پذیرفتن آن، واکنشی صورت نگرفته بود، بسیار پایین تر آمده بود. علاوه بر این، اینوئه تسوجیروه (۱۸۵۵-۱۹۴۴) استاد فلسفه دانشگاه سلطنتی، در سال ۱۸۹۱، بارها به مسیحیت حمله کرد. حمله بر مبنای این ایده بود که مسیحیان، عشق به کشور و امپراطوری را نادیده گرفته و نمی خواهند از تعليمات اخلاقی پیروی کنند که در رساله آموزشی مقرر شده است. طی دهه ۱۸۸۰-

تمایل داریم تا مراوداتمان را بر اساس حقوق بین الملل با متهاهای غربی حفظ کنیم، در وله اول قطعاً ضروری است که ننگ ضد مسیحی بودن را از سرزمهین مان بزداییم و بواسطه اینکه از لحظه اجتماعی با انها همنگ شویم، تایید برادر بودن [با آنها] را بدست آوریم... راه دادن به روشنگری و قبول رفاقت های مدنی به هیچ وجه شنان دهنده سیاست چاپلوسی نیست بلکه صرفاً یک سیاست دفاع از خود از طریق قبول صبغه حفاظتی تمدن در زمرة ملل تمدن است. اگر اینگونه بنگریم، آشکار خواهد شد که ما باید دینی (رایج در امریکا و اروپا را پذیریم که چنان تاثیر قابل توجهی بر امور انسانی و مراودات اجتماعی داشته باشد که کشورمان بتواند بخشی از عالم مسیحیت بشود؛ همانگونه نمود اجتماعی باید که قدرتهای غربی.

استدلال فوکوزوا، قبول مسیحیت را از نقطه نظر فردگرای شخصی، یعنی نمی کشد بلکه برای ارتقاء منافع ملی، بهبود مراودات اجتماعی و توقع اثرات مطلوبی است که از خلال پذیرفتن دسته جمعی، جامعه و آموزش را بوجود می آورد. نه تنها فوکوزوا، احساساتی را که ذکر کردیم برانگیخت، که دیگر رهبران نیز در سخترانی هایشان اظهار می کردند که ژاپن تا زمانیکه دین ملل غربی را نگیرد، نمی تواند امیدوار باشد که در رده آنها قرار گیرد و ضروری ترین مساله این است که ژاپن آنها دین را همچون ضرورتی برای حکومت ملی شان درک کرده بودند.

با این و احاف، اکثر این روشنگران توانستند ایده های ماوراء الطبيعی را که تلویحاً در تفکر مسیحی وجود داشت، قبول کنند. نمونه این، در اظهارات کانکر کنترارو (۱۸۵۳-۱۹۴۲)، دیر انجمان مشاورین سلطنتی انکاس یافت، در مصاحبه ای با انجمن یکتاپرستان مسیحی امریکایی که به گزارش آن به طور کامل در روزنامه دفتر نیت

رسالت یکتاپرستی، از دیگر رسالت‌های مسیحی جدا شد.
 یکتاپرستان توجه رهبران عقیدتی ژاپنی را به شدت جلب کردند. این موفقیت تا آن زمان، به بربار کردن کلیسا منوط نبود بلکه ریشه در این واقعیت داشت که رهبران عقیدتی ژاپن، یکتاپرستی را همچون «قدرتی اخلاقی» و به عنوان «نیرویی اجتماعی» پذیرفتند

روشنفکران ژاپنی و عام گرامی
 رسالت یکتاپرستی، از دیگر رسالت‌های مسیحی جدا شد. یکتاپرستان توجه رهبران عقیدتی ژاپنی را به شدت جلب کردند. این موفقیت تا آن زمان، به بربار کردن کلیسا منوط نبود بلکه ریشه در این واقعیت داشت که رهبران عقیدتی ژاپن، یکتاپرستی را همچون «قدرتی اخلاقی» و به عنوان «نیرویی اجتماعی» پذیرفتند که باعث می‌شود تا تمدن ژاپنی به یک دولت ملت ارتقاء یابد.
 ارنست اف. فینولوسا که موافق رسالت یکتاپرستی بود و به شیوه‌های گوناگون به ان کمک می‌کرد، می‌نویسد:
 تا این اواخر، رهبران عقیدتی ژاپنی، از لحاظ مساله کلی دین هیچ تفاوتی با همدیگر نداشتند. مسیحیت برای آنها به همان اندازه بودیسم، خرافه پرستی بود و طبیعتاً از آن هنگام، از یک سو آنها در حالیکه نسبت به فلسفه عمیق بودیسم ناگاه بودند، تنها روحانیان اش را می‌شناختند و از سوی دیگر در حالیکه نسبت به امکانات بالقوه مسیحیت ناگاه بودند، تنها صدای میسیونرهاش را شنیده بودند. آنها به دور از تنفر و اینجار، دریافتند که تلاش انسان برای یافتن زندگی جدید یک ملت در [فضای] کاملاً عقل گرایانه، شکست خورده است. آنها از طریق اذاعن کردن [به این شکست]، به ضرورت برخی از ادیان به عنوان منبعی برای اصول و ضمانت های اجرائی پی برند. اما از یک طرف، آنها نمی‌توانستند فوراً به بودیسم برگردند چرا که عجالتاً، به درست یا غلط، این کار نوعی انسانیت، یک برادری راستین خواهند ساخت.

یکتاپرستان، رهبران عقاید مذهبی از جمله بوادیها را ترغیب کردن تا برای بحث و گفتگو و ترویج مطالعات تطبیقی ادیان دور هم جمع شوند. آنها معتقد بودند که چنین تلاشی، مؤثر بودن برای داشتن بالاترین خوبی‌ها برای تمام دوران زندگی شان بود چه به عنوان مردم چه به عنوان یک ملت.

میسیونری مسیحیت بودند، چندان مورد توجه قرار نگرفتند. هدف عمده این رسالت، تعلیم دادن پیکرهای ثابت و تحکم آمیز از یک دکترین (آموزه)، یا از بازتولید نظام مشخصی از سازمان و حکومت کلیساها در میان ژاپنی‌ها نبود. هنگامیکه این رسالت مقرر گردید، بایان اش اظهار داشتند که هدف این رسالت بیان موافقت یکتاپرستان امریکا برای جنبش‌های دینی مترقبی در ژاپن و دادن اطلاعات ضروری به رهبران برای عقیده و عمل دینی در آن کشور خواهد بود. متعاقب این هدف، افراییکه در این رسالت، مامور بودند به دنبال کشف، تشویق و همکاری با هر کلیسا، انجمن، گروه یا اشخاص، افراد [بدون در نظر گرفتن نوع دین، فرقه یا عقیده اشخاصی] بودند که بیش از همه، بخواهند افکار پخته و مترقبی مسیحیت را در مورد هر گونه مسائل متعلق یا معنوی و مصلحت انسان، کلای مک کولی (۱۸۴۳-۱۹۲۵)، میسیونر یکتاپرستی که به همراه ناپ بود، هدف یکتاپرستی در ژاپن را چنین توصیف می‌کند:

یکتاپرستی نه برای ویران کردن که برای اجامت کردن به زاین آمده است. در اینجا، یکتاپرستی، آزادگاردن انسان هاست، یا بیشتر، کمک کردن اذهان ژاپنی برای اینکه اذهان را از نظر روحی آزاد بگذارند، و تا آنجا که ممکن باشد، سرعت بخشیدن به ظهور امپراطوری والای عشق و درستکاری در جهان است که دست کم، تحت الطاف خداوند جاویدان و لایزال، پدرمان، از اولین کلیسای یکتاپرستان در سال ۱۸۹۰ بریا شد و تعداد بی شماری از آنسهای محلی به منظور افزایش سخنرانی‌ها در کنار پخش نوشته‌های یکتاپرستی، سازمان دهی شدند مجله یکتاپرستی، در تابستان همان سال منتشر شد که شامل سخنرانی‌هایی با موضوعات مذهبی، اخلاقی و علوم اجتماعی بود.

هنگامیکه رسالت یکتاپرست به چشم روشنفکران ژاپنی در رده دیگر سازمانهای

حکم امپراطوری را در مورد آموزش تنظیم کردند که در سال ۱۸۹۰ رسمًا اعلام شد. آنها بوسیله مذهب از وحدت ملی حمایت کردند اما اخلاق بر فضیلت های همچون وفاداری به حاکم، حب وطن و تبعیت از افراد مافوق تاکید می کنند.

این فضیلت ها عمیقاً برخاسته از احساساتی است که مردم به طور سنتی آنها را حفظ کرده اند. علاوه بر این، حکم امپراطور بر این اصرار دارد که مردم زبان همواره یکی بوده اند، و هر نسل، زیبایی این فضیلت ها را برای نسلی دیگر روشن کرده است. این امر دال بر این است که وحدت ملی و سروچشم اخلاق ملی، به تاریخ اش برمی گردد و بر اساس دین نبوده است. حکم امپراطوری اصراری ندارد که سنت های زبانی، اصول جهان شمولی هستند. بلکه اظهار می دارد که فضیلت ها جهان شمول هستند در واقع، ذاتاً با اخلاق سنتی زبانی ها که در سرتاسر تاریخ، از نسلی به نسل دیگر به ارث رسیده است، مطابقت دارد. سرانجام اینکه اخلاق در مقام روح ملی فراتاری خی و لایزالی درک شده است که هیچ وقت با هیچ فشار بیرونی ای، فرسوده نخواهد شد.

همچنانکه در بالا ذکر کردیم، مخالفت اینوئه تسوسجیرو با مسیحیت شامل نقی در آموزه های مسیحیانی اعتقاد به وحدانیت خدا و عشق جهان شمول است که تصور می رفت با وظیفه شناسی و میهن پرستی، سرناسازگاری دارد. از یک طرف او نه تنها مسیحیت بلکه همچنین بقیه دین های جاگذار را برای کنترل مسائل اخلاقی و آموزشی، نابسته می دید. در حالیکه او تحت تأثیر فلسفه آسمانی، تکامل گرایی و آینین کنفوشیوس بود، با این حال ارزش فلسفه بودایی را ارج می نهاد. سرانجام، تفکر او شامل استدلالی در باب یک دین ایده آل بود که اگر بودیسم، فلسفه غرب را جذب می کرد و با مسیحیت سازگار بود، چنین امکانی وجود می داشت. او دریافت که تنها رسالت زبان این است که ان دو را با هم آشتبی دهد(سوئی کی ۲۰۰۴، صص ۸۵-۸۲) بنابراین استدلال اینوئه بیوسته، از نقطه نظر اخلاق ملی، ناسیونالیسم و حکومت ملی رشد یافته است.

در چنین شرایطی که اخلاق ملی، هر روز تقویت می شد، به نظر می رسید که رهبران عقیدتی زبان به رسالت یکتاپرستی تعاملی ندارند. از قضای روزگار نیز در همان زمان(در زمستان ۱۸۹۰) تاپ به دلیل کهولت و افت سلامت اش، از پست اش در هیئت اعزامی برای تبلیغ، کناره گیری کرده و به آمریکا بازگشت. بعدها دیگر اعضاء نیز کنار کشیدند تا جایی که مک کولی تنها ماند. متعاقب آن، فعالیتهای هیئت اعزامی برای تبلیغ کاهش پیدا کرد.

یکتاپرستی به عنوان یک عقیده دینی، حرفی نزد اطمینان داشت که یکتاپرستی ثابت خواهد کرد که دارای نیروی مضاعفی است برای اینکه مردم زبان را به همدیگر بیوند زده و ذهن شان را بروی هدف مشترک و توسعه ملی، یکپارچه کند.

در حوالی همان زمان، ضرورتی در بین مردم بود که حاکی از رو اوردن آنان به غرب بود، در تمامی قلمروها از قبیل روزنامه نگاری، ادبیات و همچنین هنرهای روز نکته قابل توجه این است که گرایش به بیشن عام گرا حتی در این جنبش نیز به چشم می خورد. این جنبش که بعدها، ناسیونالیسم نامیده شد، با شعار طرفداری از حفظ بهترین ها در سنت زبانی، به پا خاست. رهبران جنبش از قبیل شیگاشیگه تاکا و مباکه سنت سوری، انجمن سی کیوشوا را تأسیس کردند. آنها به معنای هویت زبانی توجه داشتند. آنچه که در تمدن زبانی، ارزش بود توانست از طریق ایجاد توافق در بین فرهنگهای مختلف، درک شده و به آن ارج نهاده شود. در حالیکه زبانی هایی که سرزمین بومی شان را دوباره در آغوش گرفته بودند اصرار داشتند که آنها باید بهترین های سنت زبانی را حفظ کنند؛ که لازمه وفاداری به نیاکان شان است. در همان زمان، اکاکورا کاکوزو(۱۸۶۲-۱۹۱۳) تلاش برای احیاء هنر سنتی زبانی، مدرسه هنر را سازد. بعدها، اکاکورا کتاب ایده آل های شرق با نگاه ویژه به هنر زبان(اکاکورا ۱۹۷۰) را نوشت. او برخلاف جریان طبقه بندی که از غرب سازیزد شده بود، اصرار داشت که آسیا یکی است، او ادعا می کند که این باید خودآگاهی مجدد باشد که به آسیا دربرابر اراده و قدرت باستانی اش اعتبار خواهد بخشید.

او سرانجام نتیجه می گیرد که ما خودبخود می دانستیم که روح بازگشت به صورت نهفته در تاریخ مان، وجود داشت از این رو، او کوشید که همین زبانی را در این روح بیابد. جذبهای ناسیونالیستی که در اینجا ارائه شد، به نظر می رسد مواقعت بسیاری از روشنگران زبانی را برانگیخته است. آنها، از یک طرف، گستردگی فرهنگهای مختلف را در نظر داشتند که هر کدام متعلق به ملت های متفاوتی بودند و از سوی دیگر هویت شان را در وحدت و هماهنگی یافتدند. در همان زمان بود که عام گرایی از نوع یکتاپرستانه آن، در میان رهبران سلطنتی برانگیخته شد.

او در این محفل کوچک از هم مرتبه ای هایش که تنوع بی شماری از رویه ها و عقاید در آن دیده می شد، مشاهده کرد که مراسم های عینی می تواند این رسم و رسوم به شدت متفاوت یافتدند. در همان زمان بود که عام گرایی از نوع یکتاپرستانه آن، در میان رهبران سلطنتی شان را بر جسته سازد. رئیس دانشگاه سلطنتی اصرار داشت که زبان به طور موقیت امیزی، شرایطش را پس از دوران فتوالی، کاملاً اصلاح کرده و ملت را در کلیتی بهم فشرده، یکی کرده است از سویی او معتقد بود که هنوز کارهایی کرد که در آن سیاستهای آموزشی را که معتقد بود دولت باید اتخاذ کند، ترسیم کرده بود. سپس اینوئه و هم رده اش موتودان گارانه(۱۸۹۱-۱۸۹۱) هفته نامه زبانی مایل، او از داغدغه شایسته بودن

خوبی عمل می کند) و بر مبنای آزادی کافی، تا بتواند خودش را با تمام دسته بنده ها از امیال و عقاید وفق دهد.

آنچه که تاکنون از عقاید اظهار شده توسط کانکوکنارو و دیگر رهبران عقیدتی گفته شد، نشان دهنده این است که بسیاری از روشنگران زبانی آمادگی این را داشتند تا به آن شکلی از مسیحیت توجه نشان دهند که عناصر ماوراء طبیعی را به حداقل رسانده است. آنان بر این باور بودند که غیر ممکن است دینی را بر اساس بودیسم شکل داد که ایده های مدرن و نیازهای مدرن زبانی های متغیر را برآورده سازد. از سوی دیگر، آنها هنگامیکه به میسیونری ها رجعت می کردند آن فلسفه یا دینی را که در نظر داشتند، نمی یافتند. آنها چیزی نیافتند مگر یکتاپرستی که به نظر می رسید زبانی ها را به شیوه ای دینی، مترقبی می کند. این بینش که توسط یکتاپرستان اظهار شد، روشنگران زبانی را قادر ساخت تا سودمندی دین را برای توسعه اجتماعی و وحدت ملی ارج نهاده و دین را همچون پایه ای برای دولت - ملت درک کنند.

در سال ۱۸۹۰، خیافتی به مناسبت گرامیداشت مجله یکتاپرستی(yunitarian) برپا شد. گزارش شده است که در بین افراد حاضر در این ضیافت، معاون وزیر دولت در امر آموزش و پرورش، رئیس دانشگاه سلطنتی، رهبران جنبش های معنوی در میان دانشجویان، از جمله سوگیو را شیکه تاکه، و تقریباً تمام ویراستارهای مجلات و نشریات دوره ای اصلی حضور داشته اند و اوانا به کوکی(۱۸۴۷-۱۹۰۱)، رئیس دانشگاه سلطنتی، گفت که بدون شک، زمانیکه هوش و ذکاوت انسانی به اندازه کافی پیشرفت کرد و علم اخلاق به طور کامل مطالعه شده باشد، حلال (کاتالبیزور) بزرگی یافت خواهد شد که قادر باشند تمام عقاید را در عقیده ای واحد ترکیب کرده و تمام نژادهای انسانی را به درون خانواده ای واحد فراخواند.

او در این محفل کوچک از هم مرتبه ای هایش که تنوع بی شماری از رویه ها و عقاید در آن دیده می شد، مشاهده کرد که مراسم های عینی می تواند این رسم و رسوم به شدت متفاوت را با هم یکی کرده و عناصر مشترک ویژگی های یکتاپرستانه آن، در میان رهبران سلطنتی اصرار داشت که زبان به طور موقیت امیزی، شرایطش را پس از دوران فتوالی، کاملاً اصلاح کرده و ملت را در کلیتی بهم فشرده، یکی کرده است از سویی او معتقد بود که هنوز کارهایی کرد که در آن سیاستهای آموزشی را که معتقد بود دولت باید اتخاذ کرد، طبق مقاله مذکور در هفته نامه زبانی مایل، او از داغدغه شایسته بودن

ظهور ناسیونالیسم و مذهب

اینوئه کوواشی(۱۸۹۵-۱۸۴۳)، یکی از رهبران مسیحی، برنامه ای سیاسی به دولت ارائه کرد که در آن سیاستهای آموزشی را که معتقد بود دولت باید اتخاذ کند، ترسیم کرده بود. سپس اینوئه و هم رده اش موتودان گارانه(۱۸۹۱-۱۸۹۱)